

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

Tarih:14.Şubat.2018 Çarşamba

Konu:

- Karma Alt Komisyon Başkanlık Seçimi ve Çalışma Takviminin Belirlenmesi
- Kamu Denetçiliği Kurumu Denetçileri; Yahya Akman, Arif Dülger, Celile Özlem Tunçak, Hüseyin Yürük ve Sadettin Kalkan'ın 2017 Yıllık Faaliyet Raporu kapsamında kendi faaliyet alanları ile ilgili olarak Karma Alt Komisyona sunumları.

14 Şubat 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.53

BAŞKAN : Geçici Başkan Abdullah Ağralı (Konya)

BAŞKAN – Kıymetli arkadaşlar, toplantımıza başlıyoruz.

Öncelikle, gecikmeden dolayı özür diliyorum. Bir toplantı vardı, toplantıdan çıkıp ancak gelebildik.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu ile İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Alt Komisyonun Geçici Başkanı olarak gündemi başlatıyorum.

Değerli arkadaşlar, Karma Alt Komisyon üyeleri; Karma Komisyonun 8 Şubat 2018 tarihinde yaptığı toplantısında aldığı karar gereğince kurulan Karma Alt Komisyonun ilk toplantısını Geçici Başkan olarak açıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 Yılı Raporu'nun görüşmelerine başlamadan önce, ilk olarak Alt Komisyon Başkanının belirlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, Alt Komisyon Başkanlığına aday olan var mıdır?

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Önergemiz var.

BAŞKAN – Evet, bu konuda bir adet önerge vardır. Okutup işleme alacağım.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Alt Komisyon Geçici Başkanlığına

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Alt Komisyon Başkanlığına Zonguldak Milletvekili Özcan Ulupınar'ın seçilmesini arz ve teklif ederim.

İsmail Aydın

Bursa

BAŞKAN – Eğer başka önerge yoksa önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Geçici Başkan olarak hayırlı olsun diyorum.

Buyurun Başkanım.

(Oturum Başkanlığına Başkan Özcan Ulupınar geçti)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ben bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Karma Komisyonun aldığı karar gereğince kurulan Karma Alt Komisyon olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun 2017 Yıllık Raporu'nu değerlendirmek üzere çalışmalarımıza başlıyoruz.

Karma Alt Komisyon olarak bu toplantıda kamu denetçilerinin sorumlu olduğu alanlarda gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında bilgi alacağız. Gelecek toplantıda ise Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendireceğiz. Bu toplantılardan sonra hazırlayacağımız raporu Karma Komisyona sunacağız.

Değerli Komisyon üyeleri, Alt Komisyon çalışmalarıyla ilgili olarak bazı kararlar alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda belirtilen iki aylık süre dikkate alınarak çalışmaların planlanması ve Alt Komisyon raporunun yazılması, Alt Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulması, aksi kararlaştırılmadığı sürece Karma Alt Komisyon toplantılarının basına açık

yapılması, yine Karma Alt Komisyon üyesi milletvekillerinin de görüşleri dikkate alınarak toplantı gündemi hazırlama ve davet edilecekleri belirlemede Komisyon Başkanına yetki verilmesi hususlarını oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bununla ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

O zaman şimdi sırada kamu denetçilerinin dinlenmesi var. Arkadaşlarımızı davet edelim, sırayla onları dinleyeceğiz.

Sayın kamu denetçileri, hoş geldiniz. Gecikmeden dolayı özür diliyoruz, biraz da ses kısıklığı yaşıyoruz, kusura bakmayın.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2017 Yıllık Raporu kapsamında kendi faaliyet alanlarıyla ilgili olarak kamu denetçileri Sayın Yahya Akman, Sayın Arif Dülger, Sayın Celile Özlem Tunçak, Sayın Hüseyin Yürük ve Sayın Sadettin Kalkan Alt Komisyonumuza sunum yapacaklardır.

Sayın denetçilerimizin tamamı burada. Denetçilerimize Komisyonumuzu bilgilendirmek için sunumlarını yapmak üzere sırasıyla onar dakika süre vereceğiz değerli arkadaşlar. Komisyon üyelerimiz uygun görürse soruları sunumlar tamamlandıktan sonra yöneltelim diyorum ve buyurun Sayın Akman. Hoş geldiniz tekrar.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Hoş bulduk Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Karma Komisyonumuzun kurmuş olduğu Alt Komisyonun 2017 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Faaliyet Raporu Çerçevesinde yönetmelikte yapılan görev bölümü gereği bugün kendi alanımla ilgili bazı bilgiler arz etmek istiyorum. Malumlarınız olduğu üzere, yapılan görev bölümü çerçevesinde bendeniz adalet, millî savunma, güvenlik, mülkiyet, orman, su, çevre ve şehircilik, gıda, tarım, hayvancılık, sağlık ve diğer konu ve alanlar diye ayrılmış olan ve bu alanlarla ilgili gelen başvurulara bakmakla görevlendirildim. Bu anlamda kurumumuza yapılan başvurularda yani benim görev alanımla ilgili olarak geçtiğimiz yıl içerisinde bir önceki yıllara kıyas edildiği zaman çok önemli ölçüde artış meydana geldi.

Öncelikle sözlerime başlamadan önce yani ayrıntılara girmeden önce şunu ifade etmek istiyorum: Geçtiğimiz günlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından daha önceki yıllara ait yıllık raporlarımızın Genel Kurulda görüşülmüş olmasından duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum. Biz özellikle bu kanunun çıkarılması sırasında Kamu Denetçiliği Kurumunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetinden ve ağırlığından istifade etmek suretiyle Türkiye’de bir denetim mekanizması oluşturmasını amaçlamıştık. Bu amacın hasıl olması, özellikle de Genel Kurulda yapılan çalışmalar sırasında hem iktidar hem muhalefet partisine mensup arkadaşlarımızın bu konuda olumlu görüş bildirmeleri, Kamu Denetçiliği Kurumuna destek olmaları, Türkiye’de hak arama hürriyetinin gelişmesi, insanların bu kurumu tanınması ve hak arama hürriyetinin dünyanın en gelişmiş ülkelerinin standartlarında Türkiye’de devam etmesi noktasında kurumumuza göstermiş oldukları ilgi, alaka, teveccüh noktasında teşekkürlerimi arz etmek istiyorum. Güzel bir gelenek oluşturduk.

Yine oluşturduğumuz güzel geleneklerden bir tanesi... Karma Komisyonumuzun 6328 sayılı Yasa gereği yıllık raporu görüşme prosedürüyle ilgili de artık geleneklerin oturmuş olduğunu görmekten de duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetinden, millî iradeyi temsil eden bu organdan, özellikle kurumumuzun yaptığı denetim çalışmalarında... Kurumumuzun vermiş olduğu yani ince eleyip sık dokuduktan sonra, bütün kural ve prosedürleri yerine getirdikten sonra vermiş olduğu tavsiye kararlarına uymayan birtakım kurum, kuruluşların ilgililerinin ve yetkililerinin Türkiye Büyük Millet Meclisine çağırılmak suretiyle âdete burada onlardan bu anlamda hesap sorulmuş olması, onların niye bu tavsiye kararlarına uymadığı noktasında milletvekillerimizin bu işe sahip çıkıp kendi meseleleri gibi bu denetim vazifesini yerine

getirmesi daha önceki yıllarda da çok olumlu sonuçlar doğurdu. Hatırlanacağı üzere, geçtiğimiz yıl yine bu Karma Komisyona gelen birçok kurum ve kuruluşun yetkilisi artık Türkiye Büyük Millet Meclisinin konuya el atmasından sonra bu kararlara uyacağını Komisyonun huzurunda beyan etmiş oldular ve bu bizim kurumumuzun manevi ağırlığını bir kat daha artırmış oldu.

Türkiye’de ve genelde tabii dünyada da denetim çok sempatik karşılanan bir olay değil malumunuz olduğu üzere. Özellikle kamu kurumları, yetkiyi ellerinde tutan insanlar âdeta hata yapmadıklarını, neredeyse hatasız olduklarını ispat etmek için bir iddia ve yarış içerisinde bulunmaya çalışıyorlar. Hâlbuki bizim Kamu Denetçiliği Kurumu olarak herhangi bir devlet kurumunun hasmı olmaktan ziyade, onun karşısında duran bir kurum olmaktan ziyade vatandaşın işini çözme endeksli, özellikle geçen yıl başlatmış olduğumuz dostane çözüm kararları örneklerinde de görüleceği üzere daha çok, konunun çözülmesi... İdare de bu yapılan denetimin sırf kendilerinin yaptığı yanlışları yüzüne vurmaktan ziyade konunun çözümü, daha iyi bir yönetim tarzının Türkiye’de hâkim olması, kamu yönetiminin daha şeffaf olabilmesi, daha hesap verebilir olması noktasında onlara katkı sağladığımızı bildikleri takdirde bizim etkinliğimizin de bu anlamda arttığını görmüş oluyoruz.

Yine bu yıl, tabii, kurumumuz tarafından Karma Komisyonumuza örnek olması bakımından -tamamını fiziksel olarak buraya taşıma imkânımız yok ama- bazı kararlarımız yani tavsiye kararlarımız Komisyona arz edilecek ve muhtemelen yakın bir tarihte ilgili kamu kurumlarının temsilcileri buraya çağırılmak suretiyle, yine daha önce yaptığımız gibi tavsiye kararlarımıza uymaları noktasında Komisyon üyelerimizin gayretlerini görmüş olacağız ve ümit ederim ki olumlu olarak bunları neticelendirilmiş olacağız.

Bu kanunun çıkarılması sırasında özellikle öne çıkardığımız konulardan bir tanesi şuydu Sayın Başkanım: Bizim burada, kararlarımıza uyan, kamu denetimini bu anlamda doğru algılayan kurumların olumlu anlamdaki örneklerini de ortaya koymak, onları takdir etmek, tavsiye kararlarımıza sırf mesleki taassup veya “Ben yaptım yani bu kararımı değiştirmem.” noktasında inat eden bir kısmı da hem kamuoyuna teşhir etmek sizler aracılığıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi aracılığıyla hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi gücünden istifade ederek onları bu kararlara uymaya ikna etmek noktasında çalışmalarımız vardı.

Bendenizin görev alanına giren konularla ilgili olarak özellikle en yoğun başvuruların geldiği alanlardan bir tanesi, takdir edileceği üzere, cezaevlerindeki konular, cezaevlerinde yaşanan konular. Ana başlıklar altında söylemek gerekirse bu anlamda iki başlığın öne çıktığını görüyoruz. Birisi, cezaevlerindeki yoğunluk nedeniyle yaşanan birtakım sorun ve problemler; ikincisi, cezaevleri nakilleriyle ilgili yapılan talepler. Yani cezaevlerinde yapılan şikâyetlerin ilk iki sırasını bu konular teşkil ediyor. Münferit anlamda da cezaevlerinde iyi muamele görmediğini söyleyen veya birtakım ziyaretler ve benzeri konularda sıkıntı yaşadığını söyleyen, arzuladığı birtakım imkânlarla kavuşmadığını söyleyen mahkûmlar ve tutuklular olduğunu da söylememiz gerekiyor.

Tabii, askerî personelle alakalı konularda da gerek atama talepleri gerek özlükle ilgili konular yine görev alanımızdaki başvurularımız arasında yer alıyor. Malumunuz, ülkemiz yaklaşık bir buçuk sene önce menfur bir darbe girişimi yaşadı. Bu yaşanan darbe girişiminden sonra, etki alanı itibarıyla bu konuda en fazla etkileşim askerî birliklerde meydana geldi.

Bir de biraz önce arz etmiş olduğum cezaevleriyle ilgili konularda bu etkileşimler oluştu. Askeriyede özellikle bir kısım personel gerek askerî okulların kapatılması, bir kısım askerî alanların faaliyet dışı kalması... İşte bunlar arasında askerî mahkemelerin kapatılması var malumunuz olduğu üzere. Yani daha önceki sahip oldukları birtakım imkânlarla şimdi sahip olmamaları ve özlük hakları noktasında birtakım değişikliklere uğramış olmaları nedeniyle bazı şikâyetleri tarafımıza bildirmişlerdir.

Yine, güvenlik, adalet alanında belki zikredebileceğimiz şeylerden bir tanesi de... Sabıka kayıtlarıyla alakalı olarak insanların bazı şikâyetleri, vatandaşlarımızın bazı şikâyetleri tarafımıza iletilirdi. Bunlar da ağırlıklı olarak kamuoyunda “GBT kaydı” diye bilinen, daha önce işlemiş oldukları birtakım suçların sabıka kayıtlarının silinmemiş olması veya çeşitli alanlarda tekrar bunların karşlarına çıkması neticesi çıkan, var olan şikâyetler. Malumunuz olduğu üzere, devletin bu anlamda birkaç türlü bir arşivleme sistemi var. Bir tanesi, “UYAP” dediğimiz sistemde bunların saklanması, Adalet Bakanlığı İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından tutulan, kişilerin sabıka kaydının olup olmadığıyla ilgili istatistik, Emniyet Genel Müdürlüğünde tutulan istatistikler, Millî İstihbarat Teşkilatında tutulan istatistikler ve -bunun gibi- Jandarmada tutulan istatistikler ve sabıka kayıtları olarak tasnif edebiliriz. Ama belli mesleklere başvurdukları zaman veya “Sabıka kaydı yoktur.” şeklinde kayıt aldıkları hâlde bazı mesleklere kabul edilmemelerini sorgulamışlardır. Bu anlamda bazı müspet neticeler aldığımız olaylar oldu. Bunlarla ilgili bilgiler de yıllık raporumuzda zikredilmiştir.

Mesela, diğer benzer bir konu, silah taşıma ruhsatını zamanında alıp süresi dolduğu hâlde bir nedenle değiştirmeyen ve süresi dolduğu hâlde tekrar müracaat etmeyip hak kaybına uğrayan veya daha sonra müracaat ettiğinde, bu sefer Ateşli Silahlar Kanunu’na aykırılıktan dolayı sabıkalı kabul edilip silah alamayanların problemleri iletilirdi.

Mülkiyet hakkıyla ilgili konular da görev alanımız içerisinde. Bu konuda en -ağırlıklı- sıkıntılı alan olarak devletin “Ben kamulaştıracağım.” dediği ancak kamulaştırmadığı, yıllarca vatandaşın bu konuda mağduriyet yaşadığı örnekler elimizde çokça var doğrusu.

Ecrimisille ilgili bazı talepler geldi. Bunların kısmen çözümlenleri var, çözülmeyenler var. Hani, sebepsiz yere devletin el koyup vatandaşa ecrimisil ödemediği örnekler var.

Çevre, orman, şehircilik alanıyla ilgili başvurular da yine görev alanımızla ilgili olarak gelen başvurular. Bunlar kamuoyunda... Malumunuz olduğu üzere, 2/B uygulaması nedeniyle bazı sıkıntılar yaşayan vatandaşlarımız bize başvurmuşlardır. Ama özellikle devletin başlatmış olduğu kentsel dönüşüm projeleri çerçevesinde riskli binalar tespit edildikten sonra kişilere yapılan belli süreli kira yardımlarında zaman zaman çeşitli kriterler konulmuş olduğundan dolayı bir kısım vatandaşlarımızın kriter dışı kabul edilmesi, bu konuyla alakalı kurumumuzun hakkaniyet ölçütleri çerçevesinde bazı tavsiye kararları var. Yani kişilerin, esasında bu kira yardımını hak etmiş oldukları hâlde belki yönetmelikler, belki uygulamadaki bir kısım, ufak tefek bazı detaylar nedeniyle bu haklarından mahrum kalmasının hakkaniyet gereği doğru olmadığı noktasında tavsiye kararlarımız var.

Sulama birlikleriyle ilgili kesilen idari para cezaları ve benzer noktalarla ilgili başvurular var.

Çevreyle alakalı, çevre kirliliği, gürültü ve benzeri konularla ilgili başvurular var.

Gıda, tarım, hayvancılıkla ilgili -en belli başlı gelenlerden bir tanesi- toplulaştırma konularında kurumun adaletli davranmadığı noktasındaki bazı şikâyetler özellikle kurumumuza geldi.

Sel baskınları neticesinde maruz kalınan mağduriyetlerin giderilmesi...

BAŞKAN – Yahya Bey...

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Süremi mi uzattım?

BAŞKAN – Efendim, on dakika oldu.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Tamam, hemen toparlıyorum.

BAŞKAN – Şöyle: Sizin konunuz bayağı bir uzun. Ne kadar daha zaman vereyim size?

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Yok, bir iki dakika içerisinde toparlıyorum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN – Ben teşekkür ediyorum.

Diğer bir görev alanımız, sağlıkla ilgili konular. Sağlık Bakanlığıyla ilgili konular da yine görev alanımızda, malumunuz olduğu üzere. Bu konularla ilgili de gerek acillerde yaşanan bir kısım sıkıntılar gerek verilen bazı sağlık raporlarına ilişkin itirazlar gerek SGK'nin bir kısım ilaçları karşılayıp karşılamaması meselesi ve benzeri konularla ilgili raporumuzda ayrıntılı bir şekilde yer alan konular görev alanımıza giriyor.

Bizim çok sempatik bulduğumuz, biraz önce de arz ettiğim dostane çözüm çerçevesinde vermiş olduğumuz bayağı bir kararımız var. Bunların çok, tek tek ayrıntısına girmeyeceğim ama bu uygulamayı devam ettirmeyi arzuluyoruz.

Fakat Sayın Başkanım yani burada tutanakları geçmesi açısından söylemek istiyorum. Bugün perşembe. Pazartesi gününden bu yana Sağlık Bakanlığında bir genel müdür arkadaşı arıyorum, dostane çözüme davet edeceğim, telefönüme bir türlü çıkmıyor. Yani bu anlamda, doğrusu, kurumlarla ilgili, bize bakış açısı noktasında, bize yardımcı olma noktasında iyi davranmayan, gerektiği gibi davranmayan bazı kurumlar olduğunu da ifade etmem gerekiyor.

Ben çok fazla uzatmayacağım. Sayın Komisyon üyelerimizin eğer soruları varsa bunlarla alakalı olarak cevaplayabileceğimiz alanlarla ilgili cevaplamayı arzularım.

Ben sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

O genel müdürün ismini de çıkışta bize verirseniz biz de kendisiyle bir görüşelim.

Şimdi, soruları tüm sunumlardan sonra almayı düşünüyoruz. Onun için Arif Dülger Bey'den devam edelim.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Kurumumuzda uygulanmakta olan iş bölümü çerçevesinde eğitim, öğretim, gençlik ve spor, enerji, sanayi, gümrük ve ticaret ile bilim, sanat, kültür ve turizm alanlarında görev yapmaktayım. 8 uzman, 4 uzman yardımcısı, 1 geçici hâkim olmak üzere toplam 13 personelle gelen başvuruları incelemekteyiz.

2017 yılında görev alanımızda yer alan eğitim-öğretim, gençlik ve spor alanı, kurumumuza yapılan başvurular arasında en fazla artış gösteren konuların başında gelmektedir. 2016'da eğitim-öğretim, gençlik ve sporda 669 olan başvuru sayısı, 2017'de 4.480 sayısına ulaşmış olup 2017 başvuruları arasında bu oran yüzde 26,15'e tekabül etmektedir. Geçtiğimiz hafta Sayın Başdenetçimiz rakamlarla kurumumuzun faaliyetleri hakkında bilgiler vermişti. Bu bilgiler çerçevesinde 2017'de 5.519 olan toplam başvuru sayısı 17.131'e yükselmiş olup bunun 4.800 adedi yani yüzde 27,78'i benim az önce arz ettiğim birim konuları arasında yer almaktadır. Dolayısıyla, bizim kurumumuza yapılan başvurularda eğitim, gençlik, spor alanındaki artışlar yüzde 570 civarında olmuştur.

Ben, tabii, başvuruların yoğunlaştığı konu ve alanlarda kabaca bilgi vermek ve bazı karar örneklerinden bahsetmek istiyorum izniniz olursa. Eğitim-öğretim, gençlik ve spor alanındaki konu başlıklarımızın aşağı yukarı başvuru konuları temel eğitimden ortaöğretime, ortaöğretimden yükseköğretime geçişle ilgili tüm sınavlar, üniversitelerin vize ve final sınavları, hatta bir mesleğin icrası için ön şart olarak kabul edilen diploma, belge ve sertifika ve benzeri belgeleri alabilmek amacıyla yapılan sınavlara kadar uygulamada karşılaşılan sorunlar en yoğun başvuru konuları arasındadır. 2017 yılında merkezî sınav yapan ÖSYM, Millî Eğitim Bakanlığı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi gibi kurumlar tarafından yapılan sınavlarda uygulanan güvenlik tedbirleri, ÖSYM tarafından 2017 yılında sınavlarda uygulanmaya başlanan on beş dakika kuralı uygulaması, hatalı olduğu gerekçesiyle iptal edilen sorunun sınav sonucunun hesaplanmasında değerlendirme dışı

birakılması, sınavların geçersiz sayılmasına ve sınav sonuçlarına yapılan itirazlar, meslek liselilerin staj ücretlerinin ödenmesi, öğrenci etüt eğitim merkezlerinin kapatılmasına yapılan itirazlar, yatay-dikeş geçiş işlemleri ile bunun sonucunda eksik yapılan ya da yapılmayan ders muafiyet uygulamaları, yaz okulu ve bütünleme sınavı uygulamaları, özel okul teşvikleri ve kredileri, denklik işlemleri, meslek lisesi mezunlarının 2016-2017 öğretim yılında iptal edilen sınavsız üniversiteye geçiş hakkının verilmesi gibi uygulamalar, son olarak da Açıköğretim Fakültesi tarafından çoktan seçmeli sınavlarda 4 yanlışın 1 doğruyu götürmesi uygulaması, en yoğun başvuru aldığımız ve çözüm aradığımız konular arasında yer almaktadır. Enerji, sanayi, gümrük ve ticaret alanında ise elektrik dağıtım şirketlerinin abonelerle ilgili işlem ve uygulamalarından kaynaklanan sorunlar, küçük ve orta ölçekli işletmelere KOSGEB destek kredileri verilmesi sürecinde yaşanan problemler, tüketici sorunları ve tüketici hakem heyetlerinin uygulamaları başvuru aldığımız ve çözüm aradığımız konu başlıkları arasında yer almaktadır. Başvuruların incelenme sürecinde en yoğun olarak muhatap olduğumuz idarelerin başında Millî Eğitim Bakanlığı, üniversiteler, özellikle Anadolu, İstanbul ve Atatürk Üniversiteleri, bunların aşıktan ve uzaktan eğitim veren birimleri dolayısıyla buralardan daha çok toplu başvurular almaktayız. Daha sonra, muhatap olduğumuz yoğun idareler anlamında ÖSYM, YÖK ve sıralı olarak Türkiye Elektrik Dağıtım Şirketi, Enerji Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi diğeri birim ve kuruluşlar yer almaktadır.

Denetçiliğimizde incelenmiş olan başvurular hakkında verilen kararlara kısaca rakamsal olarak değinmek istersem, toplam sonuçlanan dosya sayısı 3.877'dir. Bunların 968'ine gönderme kararı verilmiştir yani ilgili idarelere başvuru yapılmadan bize müracaat edildiğinde biz gönderme kararı vermekteyiz ve bu gönderme kararı üzerine "Bize şu şekilde bir başvuru var. Bu konuda yapılabilecek olan işlemin gereğini yap." anlamında hem ilgili idareye hem de başvurucuya kararı bildirmekteyiz. Bu sonuçlanan dosyalar içinde 354'ü incelenemezlik kararı, 11 başvurunun geçersiz sayılması, 35 birleştirme kararı, 1.092 dostane çözüm kararı verilmiştir ki bu, toplam sonuçlandırılan dosyaların oranı içinde yaklaşık yüzde 41,49'dur. Tavsiye karar önerisi 23, karar verilmesine yer olmadığına ilişkin 79 kararımız ve 56 ret karar önerimiz ve 14 adet de kısmen tavsiye kısmen ret karar önerisi Başdenetçiliğimize sunulmuştur.

Başkanım, izniniz olursa örnek vereyim mi kararlardan, yoksa hızlı bir şekilde geçeyim mi süre anlamında?

BAŞKAN – Süreniz belli. Sürenizi nasıl kullanacağımızı siz belirleyin.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Peki Başkanım, teşekkür ederim.

Başvurulara ilişkin kararlar hakkında öncelikle, kamuoyunda gündem teşkil eden ÖSYM tarafından 2017 yılından itibaren sınavlarda uygulanmaya başlanan on beş dakika kuralı ÖSYM'nin 29/12/2016 tarih ve 2016/26 sayılı yazıları üzerine sınav salonlarında adayların sınav saati başlamasından on beş dakika önce bulunmalarını gerektiriyordu. Bu adayların sınav hakkında bilgilendirilmeleri, kâğıtların dağıtılması, formların verilmesi, imza atılması için bunun gerekli olduğu savunmasını yapmıştı fakat milyonlarca adayın girdiği bir sınavda ilk defa uygulanması dolayısıyla bu birtakım sorunlara yol açtı, bir dakika, iki dakika sürelerle geç kalan adaylar kapılardan alınmadı ve basında da, medyada da büyük bir yankı uyandırdı, bu konuda öğrencilerin feryatları -ne bileyim- talepleri kamuoyunda infial uyandırdı âdeta. Bu konuda kurumumuza da toplam 135 aday şikâyet başvurusu yaptı ama yazışmalardan anladığımız kadarıyla bu konuda yüzlerce aday mağdur oldu. ÖSYM tarafından katılım kitlesinin daha az olduğu veya yılda birden fazla kez gerçekleştirilen YDS, ALES gibi sınavlar yerine en geniş katılımlı ve en genç aday kitlesinin girdiği YGS'de kademeli ve yumuşak bir geçiş yapılmadan uygulanmaya başlanması adaylar nezdinde daha geniş bir ölçekte mağduriyete yol açmıştır. Bu konuda biz ÖSYM yetkilileriyle toplantılar yaptık, görüşmeler yaptık ÖSYM Başkanı dâhil olmak üzere. İlk önce kararımızı uygulamayacaklarını deklare ettiler fakat daha sonraki gelişmeler neticesinde ÖSYM

Başkanı değişti ve yeni gelen Başkan Profesör Mahmut Bey kararı uygulayacağını ifade etti ve bunu kamuoyuna duyurdu ve bu da basında yer aldı. Alınan gerekçelerle kurumumuza başvuran adayların sınav saatinden önce sınav binasında hazır bulunmalarına rağmen sınav binasına alınmamlarından doğan mağduriyetlerinin LYS'ye girmeye hak kazanan öğrenciler açısından yeni mağduriyetlere yol açmayacak şekilde giderilmesi, sınav saatinden on beş dakika önce sınav binası önünde hazır bulunma kuralının gözden geçirilerek bundan sonraki sınavlarda benzer radikal kararların alınması durumunda ölçülü ve orantılı davranılması ve yumuşak geçiş yapılarak adayların ve ailelerin iletişim ve medya araçlarıyla yeterince bilgilendirilmesi hususlarında ÖSYM Başkanlığına 28/4/2017 tarihinde tavsiye kararı verilmiştir.

İkinci bir örneğimiz: Basit başörtüsü takarak girdiği ALES sınavında sınavının geçersiz sayılması üzerine Nesrin Kahveci kurumumuza başvurmuş, biz de ilgili ÖSYM Başkanlığıyla temaslara geçerek bilgi ve belge istedik. Bu konuda sınavın geçersiz sayılması üzerine kamera kayıtlarını da istedik. Kamera kayıtlarını incelediğimizde, sınava katılanların eşit şekilde bu metal içerikli aksesuarla sınava girdiği gerekçesiyle idarenin iptalinin yersiz olduğunu, abartılı bir karar olduğunu düşünerek bir tavsiye kararı verdik. Bu tavsiye kararımız da 26/12/2017 tarihinde verilmiş ve ilgili kuruma gönderilmiştir. Ölçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca kurumumuza iletilen cevabi yazıda tavsiye kararı üzerine kamera kayıtlarının incelendiği ve adayın sınavının geçersiz sayılarak karara uyulduğu bilgisi verilmiştir, bu da basında yer almıştır.

Öğretmenlerin okul aile birliğiyle ilgili üyelerine çıkarılan bir borca itiraz konusuyla ilgili bir tavsiye kararımız var.

Yükseköğretim hizmetlerine ilişkin denklik verilmesi talepleri yönünde birçok kararımız var, en yoğun başvuru aldığımız alanlardan birisi de budur.

Enerji, gümrük, sanayi ve ticaret konusunda ise gümrük vergisi borçlarının yapılandırılmasıyla ilgili ABP Gıda Sanayi Ölçü Kontrol Sistemleri Limited Şirketinin bir başvurusuna yine tavsiye kararı verilmiş. Tavsiye kararına ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından verilen cevapta, karar çerçevesinde işlem tesis edilmek üzere Orta Anadolu Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğüne talimat verildiği ve geri ödeme sürecinin sonucunda kurumumuza tekrar bilgi verileceği bildirilmiştir.

Kurumumuzun kuruluşundan bu yana olduğu gibi, 2017 yılında da ara buluculuk, uzlaşma yoluyla veya kurum kanunumuzun uygulama yönetmeliğinde 2 Mart 2017 tarihinde yapılan değişikliklerle mevzuatımıza girmiş olan dostane çözüm yolu kullanılarak birçok mağduriyetin giderilmesine aracılık etmek suretiyle de sorunların çözümünde önemli bir rol üstlenilmiştir. Bunları çok kısa örnekler olarak, geçici kimlik belgesiyle sınava girip belgedeki fotoğrafın kendisine ait olmadığı gerekçesiyle veya astım ilacıyla sınava girdiği gerekçesiyle geçersiz sayılan sınavın geçerli sayılmasından sınavda engelli adayın kalem ve kâğıt kullanmasına izin verilmesi, uzaktan eğitim yapan fakültelerin mezun olanların diplomalarında yer alan “uzaktan eğitim” ibaresinin kaldırılmasından meslek liselerinin staj ücretlerinin ödenmesinin sağlanmasına kadar birçok konu da 2017 yılı içerisinde çözümlenerek toplam 1.092 dostane çözüm kararı verilmiştir. Bunların örneklerini atlıyorum.

Gönderme kararları... Sınav sonucunun tekrar değerlendirilmesi talebi hakkında ÖSYM Başkanlığı tarafından cevap kâğıdı yeniden değerlendirilmiş ve talep yerine getirilmiş ancak değerlendirme işleminde herhangi bir hata olmadığı belirlenmiştir. Denklik belgesindeki hatanın düzeltilmesi talebi YÖK tarafından yerine getirilmiştir. Bunları arz etmekteki sebebim Sayın Başkanım, gönderme kararları sanki hiçbir işlem yapılmamış gibi değerlendirilebilir, hâlbuki öyle değil, biz idareye “Bu gönderme kararıyla ayrıca siz bu durumu düzeltin, vatandaşın böyle bir sorunu var.” demiş oluyoruz ve yönde de neticeleri aldığımız oluyor. Örneklerimiz o yöndedir, fazla zikretmiyorum.

İdarelerin kurumumuza ve kararlarımıza yaklaşımı hakkında da birkaç kelime söylemek gerekirse, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Alpaslan Durmuş'la 1 Mart 2017 tarihinde bizzat tarafından görüşme yapılmış, bu görüşmede müfredatta ve öğrencilerin ders kitaplarında Kamu Denetçiliği Kurumunun tanıtılmasına yönelik birtakım bilgilerin, görsel malzemelerin yer almasıyla ilgili görüşmelerde bulunulmuş, görüşmede kendilerine bir dosya takdim edilmiş ve müfredat çalışmalarında bu taleplerimizin dikkate alınacağı bildirilmiştir. Hakikaten de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2017-2018 öğretim yılı başında basılmış olan ilköğretim 4'üncü sınıf öğrencilerinin insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ders kitabı "Hak, Özgürlük ve Sorumluluk" ünitesi içerisinde "Hak Arayışı Konusunda Yardım Alabileceğimiz Kurum ve Kuruluşlar" başlığı altında "Kamu Denetçiliği Kurumu, eğitim, sağlık, ulaşım ve barınma gibi konularda kamu hizmeti alırken hak ihlalleri söz konusu olduğunda ne yapmamız gerektiğine dair yol gösterir; www.kdkcocuk.gov.tr" şeklinde açıklanmıştır. Ortaöğretim demokrasi ve insan hakları ders kitabında "Aktif Vatandaşlık" ünitesi içerisinde "Hak ve Özgürlüklerini Kullanmaları İçin Çevremizdekileri Cesaretlendirelim" başlığı altında da kurumumuza yer verildiği görülmüştür.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen Arif Bey.

KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER – Tamam Başkanım.

Başkanım, başvuru, inceleme ve araştırma aşamasındaki yaklaşım ve iş birliği örnekleri meyanda birkaç şey bahsedecektim ama... Vatandaşlarımızın kurumumuza yaklaşımı meyanda öğrencilerin kurumumuza teşekkür ziyaretleri olmuş, birçok teşekkür mektubu almış durumdayız dostane çözüm yoluyla neticelendirdiğimiz işlerle ilgili ve bunlarla ilgili de basında birçok haber çıkmıştır.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Celile Özlem Tunçak Hanımefendi, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Sayın Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Ben de iş bölümü çerçevesinde çalışma ve sosyal güvenlik alanı, engelli hakları, insan hakları, nüfus, vatandaşlık, mülteci, sığınmacı hakları, kadın hakları, çocuk hakları, sosyal hizmetler ve ailenin korunması konularına ilişkin başvurulara bakmaktayım.

Çalışma ve sosyal güvenlik alanında işçi-işveren sorunları, taşeron işçi sorunları, emeklilik işlemleri, otuz yıl hizmet süresini aşanların emeklilik ikramiyesi, malulen emeklilik, fiilî hizmet süresi ve zammı, yurt dışı borçlanma, aylıktan kesme ve borç çıkarma ve yazılı bilgilendirme hususlarında, yanlış bilgilendirme hususlarında hak kaybına uğradıklarını iddia eden vatandaşlarımızdan sıklıkla başvuru almaktayız. Başvuruların çoğunun sosyal güvenlik hakkının tesisiyle ilgili olduğunu gözlemlemiş durumdayız. Burada örnek olarak verebileceğim... Sosyal Güvenlik Kurumuyla iş birliği içinde çalışmaktayız. Bu dostane çözüm çerçevesinde dostane çözüm yaptığımız dosyalar "tavsiye kararlarımıza uyduğu, birkaç tane de uymadığı" olmakla birlikte iş birliğimiz devam etmektedir.

Bunun dışında, sonuç olarak sadece sosyal güvenlik ve çalışma hayatına dair söyleyebileceğimiz, Sosyal Güvenlik Kurumunun sigortalıları yönlendirmeden önce mutlaka taleplerini yazılı şekilde alması, bilgilendirme yapmadan önce sigortalıların dosyalarını esaslı şekilde incelemesi, bilgilendirmeyi mevzuata uygun şekilde ve mutlaka yazılı olarak yapması, aylıktan kesme ve borç çıkarma işlemlerine borçlanma, karışan hizmetlerin tespiti ve bunun gibi tüm seçenekler tüketildikten sonra son çare olarak başvurulması, Sosyal Güvenlik Kurumunun haklar konusunda vatandaşları daha etkili bir şekilde bilgilendirmesi için gerekli tedbirleri alması ve yeni yöntemler geliştirmesini beklemekteyiz.

“İnsan hakları” başlığı altında -aslında kuruma gelen her başvurunun bir şekilde insan hakları olduğunu da kabul etmek gerekir ama- bilgi edinme başvuruları çoğunlukla gelmektedir. Burada BİMER’den istediği bilgilendirme yapılmayan veya cevap alamayan vatandaşlarımızın zaten BİMER tarafından Kamu Denetçiliği Kurumuna yönlendirildiğini gözlemekteyiz. Burada bilgi edinme yani bilgi belge isteme ile bir şikâyet arasında olduğunu görmekteyiz yani genelde bilgi belgelerin dışında aslında bir kamu hizmetinden şikâyeti de içerdiğini gözlemlemekteyiz. Arif Bey’in dediği gibi, bu alanda özellikle -diğerlerinde de var ama- gönderme kararını çoklukla vermemize rağmen edinilemeyen bilgiyi gönderme kararımız sonrası ilgili kurum vatandaşımıza vermektedir. Dolayısıyla, bazen tavsiye kararı şeklinde, içinde mevzuat bilgisini de içeren nitelikli gönderme kararlarımız var ve gönderme kararları sonrasında da işlemin idare tarafından yapıldığını sıklıkla görmekteyiz.

Nüfus ve vatandaşlık alanında ise çoğunlukla yabancılardan, mültecilerden... Kurumumuz sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından değil, bütün kişilerden -sığınmacı da olsa, mülteci de olsa, turist de olsa- yabancılardan da başvuru almaktadır. Bu anlamda, yurda giriş çıkışlarda, gizli kimliklerin yenilenmesinde sorun yaşayan, nüfus cüzdanı yenileme işlemlerinin gecikmesinden dolayı sorun yaşayan başvurular olmuştur ama gönderme kararımız sonrasında Nüfus İdaresiyle bunların da çözüme ulaştığını...

Kadın hakları konusunda -üst komisyonda da konuşuldu- hani kadına şiddet konusunda adli yargıya intikal eden konularda başvuruları bizatihi dosya kapsamında inceleyememekle birlikte, hizmete erişim konusunda başvuranları yönlendirmekteyiz ve sonuçlarını takip etmekteyiz. Bunun dışında, aile içi kadına ve çocuğa yönelik şiddetin artan olaylarını medyada ve toplumda görmekle birlikte, özel kanundan kaynaklanan, yine kamuyu genel olarak ilgilendiren konularda özel rapor hazırlayabilme yetkisine dayanarak 19 Şubatta kadına ve çocuğa yönelik aile içi şiddeti önleme mekanizmalarının etkinliğinin artırılması çalıştayını yapacağız. Meclis Tören Salonu’muzda tam gün sürecek bir çalıştayımız olacak. Bunun dışında, zaten bu özel rapor için kamu kurumlarıyla ve STK’lerle tek tek görüşmelerimiz, bilgi belge toplama işlemlerimiz de sürmektedir. Raporumuz bittiğinde Meclisimize de sunacağız.

En fazla başvuru, kadına yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetleri alanında gelmektedir. Bir de 2017 Haziran ayında, sektörde çalışan STK’lerle, 30’u aşkın STK’yle bir araya gelerek alandaki sorunların tespiti, eksiklerin tespiti yönünde çalıştay yaptık, bunun kitabını da yayımladık. Buradan çıkan ve Kurumumuzun beş yıllık gelişmesini de içeren, kadın başvurularını içeren gölge raporu bağımsız insan hakları izleme kurulu olarak GREVIO’ya gönderdik. Bir bağımsız izleme kurulu tarafından GREVIO’ya ülkemizdeki kadın sorunlarına ilişkin gölge raporumuz ilk oldu yani.

Kamu Denetçiliği Kurumu olarak toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sivil toplumla iş birliği yapmaktayız. Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) tarafından yürütülen ve Avrupa Birliği Bakanlığının faydalanıcısı olduğu Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi’nin paydaşı olarak yer almaktayız. Bu çerçevede, 2017 öncesi yayımlanan yıllık raporlarda da belirtildiği üzere, geçmiş yıllarda kadınların buldukları ceza infaz kurumlarına, sığınma evlerine ziyaret düzenlenmesi sorunları alanda çalışan idareler ile sivil toplum kuruluşları temsilcileri, basın ve akademisyenlerle çok sayıda tanıtım faaliyeti yürütülmesine rağmen, kadın haklarına başvuruların istenilen düzeye ulaşmadığını biz de kabul etmekteyiz. Bu konudaki farkındalık ve kadınların başvurudaki endişelerini yenmeye yönelik iş birliklerimiz devam etmektedir.

Ailenin korunmasıyla ilgili olarak da, en son dün de boşanmış ebeveynlerde velayet diğer kişide olan, çocukla görüşemeyen ebeveynle ilgili sorunların çocuk tesliminde çocuk hakları ihlalleri olarak çalıştayımızı düzenledik. Bu konuda Adalet Bakanlığına ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına tavsiye kararlarımız oldu. Bunu geniş koordinasyon çalışması ve inceleme sonucu yaptık ve bu konuda da bir özel raporu daha genişletilmiş bir şekilde dünkü çalıştay sonrasında da hazırlayacağız. Burada da

bizim de desteğimizle ve uzman arkadaşlarımızın katılmasıyla Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığının hazırladığı Mağdur Hakları Yasa Tasarısı'nda da çocuk tesliminin İcra İflas Kanunu'ndan dışarı çıkarılarak daha çocuk odaklı, çocuğun yüksek yararını gözeten, bizim de katkımız olan yasal düzenlemenin hazırlandığını ve son aşamaya geldiğini gördük. Raporumuzu da Meclise sunduğumuz zaman yasa çalışmasının siz sayın milletvekillerimize faydalı olacağına inanıyoruz.

Buradan çocuk haklarına da geçsek, çocuk hakları hususunda 18 yaşından küçüklerden direkt başvuru alan bir kamu kurumu olarak tek olduğumuzu düşünüyorum. Bu anlamda, çeşitli belediyelerimizin çocuk meclisiyle, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın koordinasyonundaki Çocuk Danışma Kurulu ve üyeleriyle sıklıkla bir araya gelmekteyiz ve ayrıca çocuğa şiddeti önleme ağıyla da, çok sayıdaki STK'nın üye olduğu bu ağla da beraber ortak çalışmalar yapmaktayız. Buradaki farkındalığı artırarak hem kurumumuzu tanıtmak hem de kurumumuza gelen başvuruların nitelikli olması yönünde çalışmalarımız sürmektedir. Çocuk başvurularında sadece çocuk haklarına odaklı, meslek elemanları olan, sosyal çalışmacısı, psikolog, uzman ve uzman yardımcısından oluşan daha özel bir grupla birlikte çalışıyoruz. Bizim gönderme kararlarımızın birçoğu da bu çocuklardan gelen başvurulardan oluyor ama burada mutlaka çocukla iletişime geçerek Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde de olan çocuğun katılımı, bu başvuruların değerlendirilmesinde de yine Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde bizim Anayasa'mızda da korunan çocuğun yüksek yararı kriterinden hareketle çalışmalarımızı ve kararlarımızı kamu idareleriyle paylaşmaktayız.

Sonuç olarak burada hem çocuk meclislerinin hem Çocuk Danışma Kurulunun yaptığı çalışmalar ve bize gelen başvuruların neticesinde çıkardığımız tespit ve önerilerde eğitimdeki sistem değişikliklerinin orta ve uzun vadeli olarak çocukların psikolojisinin de düşünülerek yapılması, eğitimde kalite sorunuyla ilişkili olarak eğitim kurumlarının beşerî ve fiziki altyapı eksikliklerinin giderilmesi, eğitimde çocuğun gelişimine odaklanan bir yaklaşımın uygulamaya geçirilmesi ve çocukların en fazla talepte bulunduğu konulardan biri olan bireysel gelişimlerini destekleyici bilimsel, kültürel, sanatsal, sportif faaliyetlerinin ve uygulamalarının artırılması suretiyle çocukların potansiyelini gerçekleştirmelerine fırsat tanıyan bir sisteme geçilmesi... Ben de kayıtlara geçmesi açısından şey yapıyorum hani çocuklara neden burada bu kadar... Çünkü velayet meselesinde de olduğu gibi, toplumumuzu ileride oluşturacak bireylerin sağlıklı yetişmesi bizim de devlet olarak hem yükümlülüğümüz hem de birey olarak da beklenen fayda olarak gördüğümüz için. Öğretmenlerin ve idarecilerin çocuğun yüksek yararına yer veren çok yönlü iletişim modelinin oluşturulması, eğitimde erişilebilirlik ilkesi çerçevesinde engelli çocukların eğitim öğretim olanaklarının geliştirilmesi, okul rehberlik servislerinin etkin çalışması, kötü muamele, şiddet, istismar gibi durumlarda rehber öğretmenlerin vakaları detaylı takibinin sağlanması, bakım ve sosyal rehabilitasyon merkezlerine nakil ve yerleştirme işlemlerinin çocukların ihtiyaçları ve bireysel durumları gözetilerek yapılması, boşanmış ebeveynlerin çocuklarının kişisel ilişki tesisinin icra kurumundan alınması ve bununla ilgili uygun yeni bir mekanizmanın geliştirilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde çocuk hakları konusunda daimi bir ihtisas komisyonu kurulması, Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi'nin güncellenmesiyle Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu faaliyetlerinin yeniden aktif hâle getirilmesi gelecek sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde önemli konulardır.

Karar örneklerimiz var: Akran zorbalığından okul pansiyonu, öğretmen tutumu, kitapların eksikliği, fiziksel koşullar, meslek lisesi, çocuk destek merkezindeki koruma altındaki çocuklarımız, cezaevindeki annesiyle görüşme talebi olan çocuklarımız... Çoğunlukla bunlar dostane veya gönderme kararı sonrasında çözülmekte, "incelenemezlik" verdiğimiz dosyaların da çocuklara bilgi edinme, hak arama kültürünün yerleştirilmesi yönünde etkin katkıları olduğunu gözlemlemekteyiz.

Engelli hakları alanında ise sunulan hizmetlere ilişkin fırsat eşitliğini esas alarak başvuruları çözümlene yoluna gidiyoruz. Engelli vatandaşlarımızın -fiziksel engelli, zihinsel engelli, diğer engelli arkadaşlarımızın- kamu hizmetlerine erişimindeki sorunlarını görmekteyiz. Özellikle sağır, dilsiz vatandaşlarımızın kendilerini ifade edememeleri, bu konudaki tercümanların, işaret dilini bilenlerin kamu hizmetlerinde olmamasından dolayı yaşanan sıkıntılar sıklıkla gelmektedir. Veya otizmli çocukların ailelerinden sıklıkla şey gelmektedir. Burada yaş olarak 18 yaş eğitimi kabul ediliyor ancak otizmli çocuklarda fiziksel olarak yaş 18 olabilir ama gelişim olarak 18’inde olmayan ve eğitim sürecinin devam etmesi gereken çocukların eğitimi kesiliyor. Burada da hem çocuk hem de aile açısından sosyal ve ciddi sorunlar olduğunu bu koordinasyon toplantısında Anadolu’da gittiğimiz bütün illerde gördük. Bu konuda çalışmalar var ama belediyelerin ve bakanlıklarımızın daha etkin ve yaygın olmasını biz de destekliyoruz.

Sosyal hizmetler alanında da çoğunlukla kadınların veya engelli çocuk sahibi ailelerin yardım talepleri olmaktadır. Burada da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızla, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımızla istişare içinde bunları çözmeye çalışmakta ve gerektiğinde tavsiye kararı vermekteyiz.

BAŞKAN – Toparlayabilir miyiz Özlem Hanım.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Evet, ben de tam bitirdim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın Hüseyin Yürük Beyefendi, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Sayın Başkanım, değerli üyeler; hepinizi muhabbetle selamlıyorum.

Ben mahallî idareler, ekonomi, maliye, vergi, ulaştırma, basın ve iletişim konularına bakıyorum. 2017 yılı içerisinde bu 3 kategoride 2.569 dosya bizim katımıza gelmiş durumda. Bunlardan 1.003’ü mahallî idareler, 793’ü ekonomi, maliye, vergi ve 489’u da ulaştırma, basın ve iletişim konularında olmuştur. Bu alanlarla ilgili alt kırılımlar ile bize hangi çeşit şikâyetler geldi, onları başlıklar olarak paylaşmak istiyorum.

İmar uygulamaları -mahallî idarelerle ilgili- ruhsat iş ve işlemleri, altyapı hizmetleri, toplu taşıma hizmetleri, su ve doğal gaz hizmetleri, emlak vergisi gibi hizmetler, kentsel dönüşüm uygulamaları, otopark hizmetleri, katı atık yönetimi ve zabıta hizmetlerine yönelik olarak mahallî idareler bölümüyle ilgili bize şikâyetler gelmiştir. Bunlardan karar verdiğimiz birkaç dosyayı sizlere arz etmek istiyorum: Muğla ilinin Fethiye ilçesinden bize bir şikâyet gelmişti, imar uygulamasından şikâyete yönelik bir çalışmaydı. Biz, Fethiye Belediyesine imar hukukuna uygun olarak bu konunun düzeltilmesine dair bir tavsiye kararı verdik.

Yine, belediyelerin emlak vergileriyle ilgili bazı şikâyetler oluyor. Bir hanım, hem babasından hem eşinden maaş aldığı için ilgili belediye, emlak vergisinden muafiyetini kaldırmak istemişti. Gelirler İdaresinden aldığımız cevap ve yaptığımız hukuki araştırma gereği bunun hukuki olmadığını tespit ettiğimizden bu kişiye de maaşının verilmesini ve emlak vergisinden muaf tutulmasına dair bir tavsiye kararında bulunduk.

Yine, Maraş ilimizden bir şikâyet gelmişti. Maraş’ın çok yaygın bir ana caddesinde trafik sorunu olduğuna dair bir şikâyeti bu. Biz inceledik, haklı bulduk ve hem valiliğe hem Büyükşehir Belediyesine bu konuda çözüme gidilmesine dair bir tavsiye kararı verdik.

Bir başka şikâyet Manisa'dan gelmişti. Manisa Büyükşehir Belediyesine bağlı MASKİ yani su idaresinden bir şikâyetti. Manisa Su İdaresi, vatandaşa peşin ödemeli elektronik su sayacı takma uygulamasına başlamıştı. Biz bunun hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığını tespit ederek MASKİ'ye bu kararından dönmesine dair bir tavsiye kararı gönderdik.

Bir başka şikâyet, bu, basında da yer almıştı, büyükşehir belediyelerimizin 65 yaş üstü olan vatandaşlarımıza ücretsiz toplu taşıma kullandırma hizmeti vardı. Yalnız, Ankara'da bu uygulama, otobüse bindiğinde vatandaşın kullanımında 65 yaş üstü anonsu geliyordu her buton temasından sonra, bundan şikâyetler gelmişti. Ankara Büyükşehir Belediyesine yaptığımız tavsiyenin ardından bu 65 yaş üstü uyarısı da kalktı. Dolayısıyla, vatandaşlarımız bir başka sistemle yani yaşının o hâlini ortaya çıkarmayacak bir sistemle otobüslere binmeye başladılar.

Bir başka ilgilendiğimiz husus, ekonomi, maliye ve vergi başlığıydı. Bu konuda da ağırlıklı olarak bankacılık işlemleri, sermaye piyasaları, mali suçlar ve kaçakçılık, kamu alacak ve borçları, vergi işlemleri, sigortacılık işlemleri, ihale iş ve işlemleri, maliye ve vergiye ilişkin diğer konulara yönelik başvurular şeklindeydi, birkaç örnek de buradan paylaşmak istiyorum: Malumunuz, memurların aldığı bir promosyon ödemesi var. Bazı kurumlar bu promosyon ödemelerini yapıyorlar, bazı kurumlarsa ilgili sözleşmede buna dair bir hüküm olmadığına dair gerekçe göstererek bu ödemeleri yapmıyorlardı. Bu konuda bize gelen şikâyetleri biz promosyon ödemelerinin devlet memurlarına yapılmasına dair tavsiye kararları gönderiyoruz.

Bazı vatandaşlarımız, mesela vergi alacağının ödenmemesine dair şikâyetlerde bulunmuşlardı. Çiğli Vergi Dairesine bir uyarıda bulunmuştuk, dostane çözümle bu konu çözüldü.

Tapu harcının iade edilmemesine dair şikâyetler vardı. Eskişehir Tapu İdaresi de yaptığımız uyarının ardından bu konuda gerekli işlemleri yaparak vatandaşın mağduriyetini çözmüştür.

Ulaştırma, basın ve iletişim alanına da biz baktığımız için o konuda da bize şikâyetler geliyor. Telekomünikasyon tesisleri ve bunlardan kaynaklanan şikâyetler, kara yolu, demir yolu, deniz ve iç sularla ilgili tehlikeli mal ve kombine taşımacılığına yönelik şikâyetler. Ulaştırma, basın, denizcilik, haberleşmeye ve diğer konulara ilişkin şikâyetler. Yerli ve yabancı basın yayın organları. Genel, yerel tematik yayınlar. Medya hizmet sağlayıcılarına yönelik olarak bize şikâyetler gelmektedir.

Çok yoğun olarak –basına da yansıdı- HGS geçişleriyle ilgili vatandaş şikâyetleri vardı. Bunların bir kısmı “Ben bu yoldan hiç geçemedim.” şeklinde, bir kısmı “Bana vaktinde gerekli uyarı yapılsaydı bu ceza bu kadar yüksek rakamda olmayacaktı.” şeklinde ve benzeri şekilde cezalar vardı. Biz bunu ilgili bakanlıklara ilettik. Şu ana kadar ilgili bakanlığın bu konuda verilmiş cezalara ve şikâyetlerin çözümüne dair müspet bir yaklaşımı var, konuyu inceliyorlar, çözüleceğine dair bir beklentimiz var, bu konuda takibimiz de devam ediyor.

Bir de “Bizim taleplerimize teşekkür edilecek jesti görmek lazım.” demişti bir seminerde bir hocamız. Onun gibi bazı teşekkür edilecek kurumlar da var, ben bir de onları anmak istedim: Maliye Bakanlığı, Erişim Sağlayıcıları Birliği, Gelir İdaresi, Edirne Valiliği, Fethiye Belediye Başkanlığı, Karayolları Düzenleme Genel Müdürlüğü gibi kurumlar da bizim şikâyetlerimize ve irtibatlarımıza müspet ve çözümden yana, dostane cevap vermişlerdir. Onlara da bu vesileyle teşekkür eder saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Saadettin Kalkan Bey, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Benim alanım kamu personel rejimi uygulamasından doğan ihtilafların çözümüdür. 14 uzman arkadaşla bu hususta çözüm üretmeye çalışmaktayız. En yoğun başvuruların olduğu birim bizim görev yaptığımız alan, kamu personel rejimi. 2017 yılı içerisinde toplam başvuru sayısından 4.803 başvuru yapılmış. Bu 4.803 başvurunun 3.729 adedine karar önerisi yazarak gönderdik. Bu rakam, toplam başvurunun yani 4.803 rakamı 2017 yılı içerisinde yapılan toplam başvurunun yüzde 28'ini teşkil etmektedir. Önemli verdiğimiz karar önerilerinden 50 adet tavsiye kararı önerisi gönderdik, 161 adet ret kararı önerisi, 1.640 adet incelenemezlik kararı önerisi ve gönderilme kararı dediğimizi, kurumlara gönderdiğimiz 1.394 adet karar bulunmaktadır, daha ayrıntılı kararlarımız da bulunmaktadır.

En çok karşılaştığımız hususlar, ihtilaf alanları kurumların yapmış olduğu mülakatlar, burada objektif davranılmadığı hususunda şikâyetler alınmaktadır. Bunun dışında, kurumların personel tayinlerinde aile birliği mazeretleriyle yer değişikliği taleplerine tam anlamıyla ve istenilen seviyede cevap verilememesi hususunda da başvuru almaktayız. İlk defa atamalarda veya farklı alanlara yapılacak atamalarda da en çok son yıllarda karşılaşılan, tabii ki 15 Temmuz hadisesiyle karşılaştığımız husus, uzun süren güvenlik soruşturmasının sebebiyle atamalarının gecikmelerini ve bir an önce yapılmasını talep etmektedir kamu görevlileri.

Mali haklarla ilgili talepler vardır. Bunların birçoğu görevlendirmeler esnasında bazı mali haklardan alamadıklarını, geçici görev yolluklarının tam olarak ödenmediği şeklinde bir yere görevlendirmelerde. Bu hususlarda da başvuru almaktayız.

Kurum içi görevlendirmelerde hizmetin gereklerine uyulmadığı veya haksızlık yapıldığı hususunda da başvurular almaktayız. Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavları var, bu sınavlarda da adaletli davranılmadığı, objektif veya nesnel davranılmadığı hususlarında başvurular almaktayız. Önemli başvurulardan bir tanesi de disiplin cezalarıyla ilgili. Haksız yere disiplin cezaları alındığı hususunda şikâyet gelmektedir. Memuriyetin sona erdirilmesi hususunda verilen kararlara karşı yine başvurular alınmaktadır. En önemli hususlardan bir tanesi de kurumlarda uygulanan mobbing ve kötü muamele uygulamalarıdır. Amirlerin personele karşı kişisel ilişkilerdeki bozukluklardan dolayı, o iletişimsizliklerden dolayı ona bir nevi kendi zihnince, kendi aklınca yıldırma, pasifize etme gibi düşüncelerle sürekli bir yerden başka bir yere, kısa bir süre sonra farklı bir yere görevlendirme, geçici görevlendirme veya ilçe değişikliği yaparak başka ilçe veya il içerisinde... Bu arada uğradığı maddi zararları da içermekte, bazı şeyleri ödememekte gibi. Bu anlamda, mobbing ve kötü muamele hususlarında da başvurular gelmektedir. Sözleşmeli ve geçici personel sorunlarına ilişkin, 4/C'li personelle ilgili de başvuru almaktayız.

En çok karşılaştığımız hususlar bunlar. Farklı alanlarda da var ama en çok bu alanlarda şikâyet edilmektedir.

Benim de naçizane, kurumlarla ilgili bilgi ve belge talebinde zorlandığımız en önemli kurum, en başta gelen kurum Sağlık Bakanlığıdır. Bu hususta çok titiz davranmadıkları hususunda bilgi alıyoruz. Mobbing uygulama hususunda da biz öncelikli olarak eğer mobbing iddiasında bulunan bir kamu görevlisi kendi kurumunun teftiş kuruluna bir başvuru yapmış ve teftiş kurulu müfettişlerince inceleme yapılmışsa öncelikli olarak mobbingin varlığı veya yokluğu hususunda bu müfettişliğin raporlarını da incelemektedir ve ona göre karar ihdas etmekteyiz.

4/C'yle uygulamalar var, bazı başvurular var ki yüzden fazla, dört yüz, beş yüz gibi sayılarla birlikte veya bir sendikanın bu anlamda yaptığı başvurular oluyor. Onları da genel hükümler çerçevesinde baş denetimimizle mutabakata vararak çözüme yoluna gidiyoruz.

Benim arzım bu kadardır, teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Ağralı, buyurun.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) – Ben birkaç hususu paylaşmak istiyorum, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Kıymetli arkadaşlar hoş geldiniz, teşekkür ediyoruz. Geçen de başkanımız çok geniş teferruatlı faaliyet raporunu sunmuştu.

Ben birkaç konu not almıştım, aslında sunumlarda bunların cevaplarını almıştım. Birincisi mültecilerle ilgili yani sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları mı yoksa ülkemizde yaklaşık 4,5 milyona yakın mülteci var, bunların da zaman zaman ciddi sıkıntılarını yaşıyoruz. Bu süreci de doğru yönetme açısından da hani kurumunuza iş düştüğü kanaatindeyim ama bununla ilgili de bir çalışma olduğunu öğrenmiş oldum, onun için teşekkür ediyorum.

İkincisi, tabii, kurumun görevi de kamuya karşı vatandaşın olabildiğince haklarının korunması. Benim şahsi kanaatim bu konuda daha çok mesafe alınması gerektiği kanaatindeyim. Bu konuda kurumunuzun özellikle şehirlerde, diğer illerde, Anadolu'nun değişik kentlerinde yaptığı sivil toplum kuruluşlarıyla olan toplantılarının faydalı olacağı kanaatindeyim, bu bilincin yerleşmesi açısından. Çünkü kamuya karşı hâlen o güçlü refleks var ve ciddi mağduriyetler var. Bu konuda arabuluculuk ve tavsiye kararlarının inşallah daha dikkate alınacağını umut ediyorum.

Sağlıkçiyım ben, sağlıkçı olmam hasebiyle hem Yahya Bey hem Sadettin Bey ifade etmişlerdi, bu, Sağlık Bakanlığıyla ilgili geri dönüşümlerin zayıf olması ya da olmamasıyla ilgili sıkıntılar son dönemde artan bir sorun mu yoksa geçmişten gelen bir alışkanlık mı onu merak ettim. Çünkü, Sağlık Bakanlığı teşkilat olarak da şu anda çok ciddi bir değişim içerisinde. Belki bu dönemde bir boşluktan da kaynaklanmış olabilir ama bu konuyu biz de yine Başkanım ile beraber inşallah paylaşmak istiyoruz. Çünkü Sağlık Bakanlığını, hem hasta memnuniyetinin, hasta haklarının korunması açısından da son derece ciddi takip edilmesi gereken bir kurum olarak görüyoruz.

Son bir şeyi daha merak ettiğim için soracağım. Şimdi, bu, özellikle kamuda yaşanan sorunlarla ilgili CİMER ve BİMER yoğun bir iş gücü almakta. Acaba CİMER'in ya da BİMER'in kendisinden şikâyetçi olan, bir mağduriyet talebi geldi mi? Çünkü orada da bazı suistimallerin olduğunu görüyoruz. Orada da bizim tabii ki vatandaşlarımızın olabildiğince haklarını korumamız gerekiyor. Fakat bir dengeyi de ya da çok iyi niyetli kurulmuş bir mekanizmayı da çok böyle suistimal etmeden yürütmekte fayda var. Çünkü CİMER ve BİMER mağdurlarının da olduğuna inanıyorum bu konuda. O konuda size intikal eden bir şey var mı onu merak ettim.

BAŞKAN – Değerli konuklar ben de birkaç bir şey sorayım, siz sonra cevaplırsınız. Ben şimdi yarın akşam Sağlık Bakanımızla bir görüşme yapacağım da, Sağlık Bakanlığına sizin ulaşamama durumunuz var mı, onu mu kastettiniz? Yoksa vatandaşların Sağlık Bakanlığıyla ilgili geri dönüşler yaşadığı mı söz konusu?

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Bizim genel olarak karşılaştığımız husus, sağlıkla ilgili ihtilaftan bize yapılan başvuruda başvuru konusuyla ilgili hangi birimdeyse, genel müdürlük veya daire başkanlığıysa o bakanlıktan, o birimden o hususla ilgili bilgiler, belgeler, varsa, soruşturma yapılmışsa soruşturma belgeleri, bir de ilaveten o birimin amirinin bu husustaki görüşünü de talep ediyoruz. Burada benim eksiklik olarak kastettiğim şey bu, sadece bilgilerin son derece basit bir usulle -arkadaşlarımızın geçmişten gelen tecrübeleriyle söylüyorum- fotokopi çekilerek gönderilmesi ama o konuyla ilgili, ilgili birim amirinin bir görüşünün, sözlü bilgisinin bulunmaması bizim karar vermemizi aydınlatacak... O anlamda biraz eksiklik hissediyoruz, onu ben belirtmek istemişim.

BAŞKAN – Ben bunu söyleyeceğim.

Bir de bu incelenememe durumu nedir, bir tane örnek verebilir misiniz, hem bu konuyla ilgili.

Buyurun.

KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN – Başkanım, arz edeyim.

Şimdi, öncelikle, “incelenemezlik kararı” dediğimiz kararlar... Bizim, malumunuz, kanunumuzda öngörülen, bakamadığımız alanlar var. Bunlardan bir tanesi yargı alanına giren konular. İkincisi, sırf askerî nitelikli hizmetler diye bilinen alan. Üçüncüsü, Cumhurbaşkanımızın tek başına imzaladığı işlemler ki bu malumunuz, yeni Cumhurbaşkanlığı sistemiyle beraber değişecek çünkü kendisi idarenin ve icranın resmen başı oluyor. Diğer bir alan ise idari başvuru yollarının tüketilmesi dediğimiz bir alan var. Şimdi, tabii, yargı alanı benim baktığım alanla ilgili olmuş oluyor. Muhtemelen önümüzdeki günlerde, sizin takdir edeceğimiz bir günde Adalet Bakanlığında bazı yetkilileri de vereceğimiz listede davet edeceğiz. Bir kısım alanların tam olarak idari mi olduğu, adli mi olduğu konusunda ihtilaflar söz konusu. Biz bu anlamda, yani, sadece yargılama alanıyla bunun sınırlı tutulması gerektiğini ama diyelim ki, hatta mahkeme kararlarının uygulanmaması da dâhil olmak üzere birçok alanla ilgili kurumumuzun bu anlamda yetkili olduğunu düşünüyoruz. Bunu yeri geldiğinde izah etmiş olacağız. “İncelenemezlik kararları” dediğimiz kararların tamamı bu bahsettiğimiz alanlarla ilgili.

Burada ufak bir ayrıntı daha arz etmek istiyorum, tutanaklara da geçiyor. İdari başvuru yollarının tüketilmesi meselesini iki türlü yorumlamak mümkün yani bir dar yorumlamak bir de geniş yorumlamak mümkün. Yani, kişi idareden yaşamış olduğu bir mağduriyetle ilgili olarak idareye başvurmuş, idarenin bunun talebini reddetmiş olması ve o ret kararından sonra altı ay içerisinde bize başvurmuş olması teknik olarak bizim aradığımız bir olay ama biz bunu bazen geniş yorumlamak suretiyle, Sayın Vekilim Abdullah Bey’in söylemiş olduğu, mesela BİMER, CİMER’e başvuruları da zaman zaman idari başvuru yolu yapmış olarak kabul edip incelemeye geçtiğimiz alanlar söz konusu olabiliyor. Bu anlamda, yani, vatandaşın lehine olmak kaydıyla işi biraz genişletme taraftarıyız işin açıkçası ama “incelenemezlik” dediğim...

Özür diliyorum, bir alan daha vardı, o da doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyeti içerisindeki konularla ilgili de incelenememe durumu söz konusu. Bugünlerde bu konuyla şu şekilde bazen karşılaşma durumumuz söz konusu oluyor: Malum, Bakanlar Kurulu kararname, şu anda bir olağanüstü hâl ortamı yaşadığımız için kanun hükmünde kararname yayımlanıyor ve bunların geçtiğimiz hafta da önemli bir kısmını yasalaştırdınız Mecliste. Bunlarla ilgili bazı konularda da yasama alanına giriyor diye inceleyemediğimiz veya incelemeyemediğimiz konular var. Bu da bizim toplam bir yekûn tutup... Ama kurumumuzda şöyle bir durum da var: Bazen vatandaş başvurduğu zaman teknik olarak bir eksikliği varsa biz bu eksikliği kendisine bildiriyoruz. Mesela, incelenemezlik kararı verdiğimiz zaman da vatandaşa bu iletiliyor ve kendisine diyoruz ki: “Sen şu, şu eksikliğini giderip bize başvurursan biz bunu tekrar inceleriz.”

Sayın Vekilim, bu BİMER, CİMER’le ilgili ufak bir ayrıntı daha arz edeyim. Malumunuz olduğu üzere, devletimiz idarenin daha sağlıklı işlemesi anlamında, özellikle internet ortamında BİMER dediğimiz Başbakanlığa malum başvuru, CİMER Cumhurbaşkanlığına başvuru noktasında başvuruları kabul ediyorlar. Bunlar Kamu Denetçiliği Kurumu veya sair bazı, mesela, Dilekçe Komisyonuna veya benzer şekilde mahkemelere başvuru gibi hukuki sonuç doğuran başvurular değil. Bunlar daha çok bilgi, enformasyon, işinin yürütmesi, hızlanması amacıyla yapılan başvurular. Yaşanan sıkıntılardan bir kısmı da, yine malumunuz olduğu üzere, kişilerin bazen müstear isimlerle, bazen doğru olmayan bir şekilde başvurma durumları söz konusu olabiliyor. Mağduriyetler esas itibarıyla burada oluşuyor. Onlara yapılan başvuruların esasında hukuki sonuç doğurmaması nedeniyle, yani daha çok, dediğim gibi, bilgi edinmek, işini hızlandırmak ve benzer konular olduğu için, bize yapılan başvuru bir şekilde hukuki sonuç doğuruyor doğal olarak yani bunu ya tavsiyeye çeviriyoruz ya göndermeye ya dostane çözüme. Kişi bize yaptığı başvurular neticesinde belli bir yargı süresinde... Yani mahkemeye başvuru süresini de kestiği için bize yapılan başvurular, doğrudan doğruya hukuki bir şey ifade ediyor yani bir başvuru prosedürü. Örneğin, BİMER, CİMER’e başvurmak mahkeme sürecini kesmiyor ama bize

başvurduğu anda, hatta bazıları bilgi belgelerini toparlayamamışsa iki aylık sürenin son iki gününde kamu denetçiliği kurumuna başvuruyor, öylece mahkeme sürecini durdurmuş oluyor. Onu o şekilde ifade edeyim.

Başkanım, Sağlık Bakanlığıyla alakalı benim sunumum sırasında arz ettiğim konu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdüremüz dört günden bu yana... Yani dediğim gibi, bir dosyayla ilgili başvuruyorum, kimliğimiz de oraya bildiriliyor, sürekli her nedense toplantıda oluyor. Bunu çeşitli kurumlarda yaşıyoruz zaman zaman. Şöyle bir algı var: Yani, işte, burada kurum tarafından, bir uzmanımız tarafından karşı taraf arandığı zaman, işte “Bu en fazla bir uzmanla görüşebilir.” gibi... Hâlbuki biz Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olarak çalışan, bu anlamda kamu kurumları arasında hiyerarşik bir düzeyde olmayan bir kurumuz yani asimetrik bir yapımız var esasında bakıldığı zaman. Bir uzmanımızla yerine göre genel müdürün dahi muhatap olması lazım çünkü biz burada astlık üstlük ilişkisi içerisinde biz çalışan bir kurum değiliz ama böyle, algıda bir sıkıntı var.

Sağlık Bakanlığıyla ilgili, görev alanı bende olduğu için Abdullah Bey’i de bilgilendirmek amacıyla bir şey arz etmek istiyorum. İki ana konuda bizim muhataplık durumumuz daha çok söz konusu oldu. Birisi, bu acillerde yaşanan sıkıntılar. Geçtiğimiz hafta içerisinde Sağlık Bakanlığı bu konuyla ilgili bir genelge yayınladı, ciddi şekilde bir rahatlamaya vesile oldu. Yani, acile giden hastaların bazen bakılmaması, yoğunluk yaşanması veya özel sağlık kurumlarına gidip onların acil olarak kabul edilmesi, devamındaki tedavi sürecindeki yaşanan sıkıntılar bize başvuru konularından bir tanesiydi. Muhtemelen bu konuyla ilgili bir çalıştay düzenleyeceğiz kurumumuzda.

İkinci bir konu, sizin de tahmin edeceğiniz ve takdir edeceğiniz üzere hasta hakları meselesiyle ilgili gelen başvurular yani oradaki kişilerin işte, bir yerden bir yere sevk edilmemesi, edilmesi, gereği gibi bakılması, bakılmaması gibi genel bir alanımız var. Bu konuyla ilgili de yakında büyük çaplı olmayan belki bir çalıştay düzenleme durumu söz konusu olabilir. Sayın Başkanım, Sağlık Bakanımızla eğer görüşürseniz konunun hassasiyeti, bu kurumun dikkate alınması, daha üst düzeyde yani her kurumdan beklediğimiz gibi yazdığımız yazılara gereği gibi cevap verilmesi, Sadettin Bey’in ifade etmiş olduğu üzere ve bu kurumun dikkate alınması -çünkü kendi adımıza bir iş yapmıyoruz, kamu adına bir denetim yapıyoruz- bu algının hatırlatılması faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bu, Nesrin Kahveci olayını bir daha anlatabilir misiniz?

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Sayın Başkanım, başörtüsü iğnesi, toplu iğne ucunda -üç topuz gibi- ufak topuzlarla girmiş. ÖSYM’nin kılavuzlarında “Metal aksesuarlarla girilemez.” diye bir kural var, bunları bunun içine soktuğu için ALES sınavına girdiği hâlde sınavını geçersiz sayıyor. Biz de kamera kayıtlarını istedik, uzmanlarımızla birlikte inceledik kamera kayıtlarını. Yani, onların “metal aksesuar” dediği sınıfa girmediğini düşündük ve bunun, başörtüsünün kaymaması için kullanılan ve piyasada da serbestçe satılan ufak çaplı bir obje olduğunu değerlendirerek sınavın geçerli sayılmasını istedik, bu yönde karar verdik ve görüşmelerimizi yaptık. ÖSYM Başkanlığı da bu görüşmelerimizi olumlu karşıladı ve sınavı geçerli hâle getirdi, daha sonradan açıklama yaptı. Konunun özeti budur efendim.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, söyleyeceğiniz bir şey var mı?

ABDULLAH AĞRALI (Konya) – Ben Özlem Hanım’a sizin konunuzla ilgili ama, kusura bakmayın...

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Yok, estağfurullah.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) – Belki gözden kaçırmış da olabilirim, mümkün mertebe not almaya çalıştım ama bu, malumunuz, uyuşturucu ve madde bağımlılığıyla ilgili mücadele çok ciddi olarak yürütülmekte. Bu konuyla ilgili size intikal eden bir şey var mı, ailelerden bir başvuru var mı, onu merak ettim.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Teşekkür ederim.

Bizim koordinasyon toplantılarında -geçen yıl sekiz ile gitmiştik, hatta daha fazla sanırım, bu yıl da devam edeceğiz- orada genelde kürsüye çıkan veli, anne babaların aslında evlatlarının bu deritten muzdarip olduğunu, kendilerinin de belli bir noktaya kadar bir şey yapamadıklarını ve artık çocuklarının bir şekilde devlet tarafından himaye edilmesi veya iyileştirilmesi anlamında talepleri oldu. Bu konuda direkt bir idari hizmet olup da bir şikâyeti olmadığı için biz, dediğim gibi, mevzuatsal ve dosya anlamında bakamadık ama koordinasyon toplantılarında dile getirildiğinde zaten orada, hazırunda belediye başkanı, vali ve diğer yerel yönetimler olduğu için orada karşılıklı bir çözüm yoluna veya şeye gittik. Belki ileride özel bir rapor şeklinde ele alınabilecek konu olarak değerlendirilebilir.

Ben, BİMER ve CİMER’le ilgili -bilgi edinme bende olduğu için- şöyle biraz şey yapayım. Tüm BİMER, CİMER bilgi edinme başvuruları zaten sistemden bir şikâyet ederek başlıyor kendi meselesini söylemeden evvel. Onun dışında bizatili şikâyet de var. Biz bu konuda da bir birleştirmeye veya nedir diye Sayın Başdenetçimize de arz ettiğimizde... Şimdi, BİMER ile CİMER, isim benzerliği var. CİMER zaten halkın böyle bir yakıştırması CİMER olmuş, aslında BİMER’de bir elektronik sistem var, sistem görevlileri var, belli bir sürede cevap verilme zorunluluğu mevzuatına bağlı. CİMER’se Cumhurbaşkanlığımızdaki halkla ilişkiler merkezi tarafından yürütülen, halktan gelen dilekçe ve taleplerin ilgili kurumlara dağıtılması ve çözüm yolunda işlem yapılması yönündeki bir şey aslında, ikisinin farklılıkları var, biraz buradan kaynaklıyor. BİMER’de ise, Sayın Yahya Bey’in açıkladığı gibi, iyi niyetlerle ve belli bir amaçla kurulmuş fakat şu an halkımız tarafından kastı aşan bir şekilde kullanılan ve beklenti doğuran bir sisteme dönmüş çünkü şikâyet yolu da aslında var. Yani, orada bir bilgi edinme kapsamı altında aslında şikâyette de bulunuyor veya bir işlemin yerine getirilmesini istiyor veya hızlandırılmasını istiyor. Bu beklentiyi de BİMER karşılayamıyor, aslında şikâyet de bir anlamda buradan çıkıyor sonradan. Yani, şu açıdan sizi de ilgilendirdiği için o notu paylaşmak istiyorum. BİMER aracılığıyla yapılan müracaatların müracaat konusu 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yer alan bir bilgi edinme talebi ise karşı başvuru yolu olarak idari yargı ve Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz gösterilmektedir. Şimdi, bize gelen bilgi edinme şeylerinde bilgi edinmeden bir böyle matbu, işte “Şu idare size cevap vermiyor.” veya işte “KDK’ya başvurabilirsin.” yazıyor, bir tanesinde başka bir şey yazıyor. Bu anlamda, bizi bir üst merci gibi zannediyor, BİMER’in üstü. Biz konuyu bilmiyoruz, sadece bir başvuru numarası var, o anlamda Bilgi Edinmeyle biz irtibata geçtiğimizde onlar da bu sistemle çalıştıklarını söylediler. Eğer müracaatın konusu 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında yer alan bir şikâyet ise ve şikâyetin gereğinin yapılmadığına yönelik bir itiraz mevcut ise verilen yanıtta itiraz mercisi olarak idari yargının yanı sıra Kamu Denetçiliği Kurumu da belirtilmektedir. “Müracaatın konusu 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında dile getirilen yasal düzenleme talebi yapılması gibi karşılanmamış bir istek ise idari yargının yanı sıra Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu da bir karşı başvuru yolu olarak müracaat sahibine belirtilmektedir.” deniliyor. Herhâlde BİMER’den o yüzden de direkt o yazıyı gören size başvuruyor, bize geliyor. Bu konuda yeni yapılanma içinde tekrar yapılması veya faydasının veya daha etkin çalışmasının değerlendirilmesi herhâlde yapılır diye düşünüyorum BİMER, CİMER -Başdenetçimizin önceki sunumunda da dediği gibi- aynı alanda çalışan kurumların daha verimli çalışması açısından.

Bir de uzman arkadaşım şimdi şey yaptı. Çocuklara yönelik AMATEM açılması hakkında gene koordinasyon toplantısına bu gelen talebi biz gönderme olarak Sağlık Bakanlığına yapmışız; alkol ve maddi bağımlılıktaki bazı AMATEM'ler kapatılıyor veya birleştiriliyor veya ilin uzağına taşınıyor, onun için de Sağlık Bakanlığına gönderme kararımız var.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) – Bu konuda bir ilave yapayım Başkanım, müsaade ederseniz.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Uyuşturucuyla Mücadele Komisyonu kuruldu, yeni kurulan bir komisyon. Onunla da bilgi alışverişinde bulunmakta fayda var. Özellikle çocuk AMATEM'ler konusunda da Komisyonun belli çalışmalar, belli tip projelerle ilgili de bir çalışma var. En azından bir bilgi alışverişi faydalı olur diye düşünüyorum.

Son bir şey, yine, söz almışken Başkanım... Yahya Bey Sağlık Bakanlığıyla ilgili, hasta haklarıyla ilgili bir toplantı olacağını söylemişti. Burada “hasta mahremiyeti” diye bir kavramı da yeni yeni kullanıyoruz. Burada da aslında sağlık idarecilerinin buna da dikkat etmesi lazım. Özellikle yoğun bakımlarda yaşanan sıkıntılar var. Bu konuda biz sahada ciddi sorunları alıyoruz, Sağlık Bakanlığıyla paylaşıyoruz ama özellikle kadın-erkek yoğun bakımlarının ayrılması konusunda... Yani Allah hastalık vermesin ama neticede bir sıkıntı. Bu sadece planlamayla ilgili bir konu. Onu da bir tüyo olarak paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Şimdi, çok teşekkür ediyorum ben.

Bundan sonra bir toplantı daha yapacağız. O toplantıya sizleri davet edeceğiz, tarihini biz belirleyeceğiz. Bu toplantıda bilgi, belge taleplerine olumlu yaklaşmayan ya da tavsiye kararlarına uymayan kurum ve kuruluşların temsilcilerini de çağıracağız, onları dinleyeceğiz. İnşallah bu toplantıdan daha hayırlı, verimli bir çalışma sonucu elde edebiliriz.

Türkiye Taşkömürü Kurumu size mi bağlı?

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Enerji ise bizde Sayın Başkanım, evet.

BAŞKAN – Tamam.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Aslında Başkanım, kusura bakmayın, şunu... Şimdi, mesela orada çalışan işçinin bir sorunuysa bize geliyor. Yani biz kurumlar açısından değil de şikâyetin konusu hangi şeyse ona göre...

BAŞKAN – O zaman hem size hem de size ben birisini yönlendireceğim. Toplumsal bir talep.

Ben çok teşekkür ediyorum, sağ olun

İyi günler diliyorum.

Kapanma Saati: 12.17

